“Veiligheid op het dak begint bij bewustwording en training”

De opleidingen Veilig werken op daken en Veilig Dak Inspecteur zijn speciaal ontwikkeld voor dakdekkers en mensen die met werkzaamheden op het dak te maken krijgen zoals de opdrachtgever en gebouwbeheerder. *Roofs* interviewde Guando Haag, opleider bij Veenman Dakveiligheid, over het belang van veiligheid op het dak bij renovaties, reparaties en onderhoud.

Werken op hoogte brengt altijd risico’s met zich mee. En in het bijzonder is dakveiligheid een vakgebied dat specifieke kennis en vaardigheden vraagt. “De regelgeving voor werken op een dak verschilt wezenlijk van die op de bouwplaats”, benadrukt Guando Haag. “Daarom leiden wij mensen heel gericht op tot deskundigen in dakveiligheid. Onze cursussen zijn niet zomaar veiligheidstrainingen. Ze gaan echt over het veilig werken op daken in de praktijk.”

VEILIG EN VERANTWOORD WERKEN

Veenman Dakveiligheid biedt verschillende opleidingen. In dit artikel worden er twee uitgelicht, die in de branche steeds meer erkenning krijgen: Veilig werken op daken en Veilig Dak Inspecteur.

De eerste training is bedoeld voor iedereen die regelmatig op een dak werkt, zoals bijvoorbeeld dakdekkers, monteurs en andere professionals die zelf het dak opgaan. De tweede – een tweedaagse opleiding – richt zich op valbeveiliging monteurs, inspecteurs, werkvoorbereiders, calculators, gebouwbeheerders en veiligheidsadviseurs. Kortom: iedereen die dakveiligheid plaatst, controleert of beoordeelt.

“In beide opleidingen draait het om kennis, inzicht en gedrag”, vertelt Haag. “We leren deelnemers niet alleen wát de regels zijn, maar vooral hóe ze die moeten toepassen. Alleen dán kun je de risico’s herkennen en inschatten. Veiligheid wordt pas echt effectief als mensen begrijpen waarom iets nodig is.”

WETGEVING ALS FUNDAMENT

De trainingen van Veenman Dakveiligheid sluiten nauw aan op de Arbowet en het Arbobesluit, waarin de verplichtingen van werkgevers en werknemers zijn vastgelegd. “Die wetgeving vormt de basis”, legt Haag uit. “Maar de praktische invulling verschilt per branche. In onze sector is de Arbocatalogus Platte Daken en AI15 (Arbo-informatieblad 15) leidend. Daarin staat precies beschreven hoe er veilig op daken gewerkt moet worden – wanneer collectieve maatregelen zoals hekwerken verplicht zijn en wanneer persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM’s) zijn toegestaan.”

Volgens Haag schuilt het gevaar vaak in de details: “Kortdurende onderhoudswerkzaamheden mogen soms met PBM’s worden uitgevoerd, maar alleen onder strikte voorwaarden. Veel mensen kennen die nuances niet, en daar gaat het in de praktijk nog vaak mis.”

VAN THEORIE NAAR PRAKTIJK

De ééndaagse cursus Veilig werken op daken combineert theorie met veel praktijkvoorbeelden. Deelnemers leren over valrisico’s, het correct borgen van ladders, en het veilig betreden van een dak.

“Het is geen droge regelgevingstraining”, benadrukt Haag. “We werken met situaties uit de praktijk: foto’s, voorbeelden van bijna-ongevallen en herkenbare cases. We willen dat mensen zelf nadenken en leren risico’s inschatten. Pas als ze begrijpen wat er mis kan gaan, verandert hun gedrag echt.”

Na het theoriegedeelte trekken de deelnemers de harnassen aan en oefenen ze op het dak. Dat kan bij Veenman of op locatie bij het bedrijf zelf. “Vanaf vijf personen komen we graag op locatie”, zegt Haag. “Dat maakt de training nog praktischer, omdat we kunnen inspelen op de werksituatie van de deelnemers.”

VERDIEPING EN VERANTWOORDELIJKHEID

De tweedaagse opleiding Veilig Dak Inspecteur gaat dieper in op de technische en organisatorische aspecten van dakveiligheid. Deelnemers leren onder meer hoe ze de richtlijnen in de praktijk brengen. Het doel is om aan het eind van de training een dak of een RI&E te kunnen beoordelen; voldoet alles aan de gestelde richtlijnen en kan er veilig worden gewerkt? Daarnaast komt ook de beoordeling van de verschillende veiligheidsvoorzieningen op het dak aan bod. Voor jaarlijkse inspectie van bijvoorbeeld kabelsystemen is ook merk specifieke kennis vereist. Ook komt de rolverdeling tussen opdrachtgever, gebouweigenaar en uitvoerende partij uitgebreid aan bod.

“We leiden mensen op tot specialisten. Ze moeten weten hoe een dakontwerp in elkaar zit, welke veiligheidsvoorzieningen aanwezig zijn en of die ook bruikbaar en veilig zijn. Het komt regelmatig voor dat installaties, zoals zonnepanelen, zo dicht bij de dakrand worden geplaatst dat veilige toegang niet meer mogelijk is. Dan kun je nog zulke mooie systemen hebben, maar ze zijn niet bruikbaar.”

GEDRAG EN VEILIGHEIDSBEWUSTZIJN

Een belangrijk onderdeel van beide trainingen is veiligheids-bewustzijn. Haag: “Het gaat niet alleen om regels naleven, maar om gedrag. Je moet durven ingrijpen als je een onveilige situatie ziet. Dat noemen we het recht op werkonderbreking. Een wettelijk recht als er acuut gevaar is voor jezelf of anderen. We bespreken met deelnemers wanneer en hoe je dat kunt toepassen.”

Het delen van praktijkervaringen speelt daarbij een grote rol. “De mooiste lessen komen uit de groep zelf,” zegt Haag. “Deelnemers vertellen over bijna-ongevallen of situaties die fout gingen. Daardoor gaat het onderwerp leven en begrijpen mensen waarom veiligheid cruciaal is.”

REGELMATIGE HERHALING ESSENTIEEL

Veenman Dakveiligheid adviseert om de training elke twee jaar te herhalen. “Kennis zakt weg, bovendien verandert de praktijk: nieuwe materialen, andere dakconstructies, meer installaties zoals zonnepanelen. Een herhalingscursus houdt het veiligheidsbewustzijn scherp.”

Werkgevers hebben volgens de Arbowet de plicht om voor een veilige werkomgeving te zorgen en dat ook aan te tonen. “Als er iets gebeurt, moet een werkgever kunnen bewijzen dat medewerkers voldoende zijn opgeleid,” zegt Haag. “Wij houden een database bij van iedereen die bij ons getraind is en herinneren bedrijven tijdig aan hercertificering.”

SAMEN LEREN, SAMEN VEILIGER WERKEN

Deelnemers aan de opleiding Veilig Dak Inspecteur komen uit uiteenlopende disciplines: van dakdekkers en veiligheids-kundigen tot gebouwbeheerders en calculatieafdelingen. “Juist die mix is waardevol,” vindt Haag. “Als de uitvoerende partij en de opdrachtgever samen aan tafel zitten, begrijpen ze beter elkaars verantwoordelijkheden. Dat zorgt voor meer samenwerking én voor veiligere daken.”

EEN VERANDERING IN DE SECTOR

Volgens Haag is er de afgelopen jaren duidelijk een kentering zichtbaar. “Tien jaar geleden werd alleen gekeken naar het product; een paar ankeringspunten op het dak zetten. Inmiddels wordt er meer risicogestuurd gekeken, naar de oplossingen om veilig te kunnen werken. Steeds meer bedrijven kiezen voor collectieve maatregelen en structurele oplossingen. Dat is een positieve ontwikkeling. Maar er gaat nog veel mis, vooral bij het inrichten van daken met veel voorzieningen en bij het betreden van het dak. Daarom blijven opleidingen onmisbaar.”

“Veiligheid is geen vinkje op de checklist,” besluit Haag. “Het is een manier van werken, een houding. En die begint bij kennis en bewustwording. Dáár draait het om in onze trainingen.” ■

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl